

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาสถานภาพทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ ปัญหาและอุปสรรค ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ และแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บรรณารักษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ

1.1 บรรณารักษ์ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ และมีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์/สารสนเทศศาสตร์ สังกัดสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 40 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 247 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงและกำหนดโดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารห้องสมุด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอนทางด้านบรรณารักษ์ อาจารย์ผู้สอนทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และบรรณารักษ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีกระบวนการสร้างเครื่องมือการวิจัยดังนี้

2.1 การปรัศัณวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาทางวิชาชีพ จากตำรา บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้องจากสื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างเครื่องมือวิจัยจากการปรัศัณเเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามบรรณารักษ์ เพื่อสำรวจสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของ บรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเก็บรายงานข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2.1 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ โดยการนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบในเบื้องต้นก่อนปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารห้องสมุด อาจารย์ผู้สอนวิชาด้านบรรณารักษ์ (ดูภาคผนวก ก) ประเมินว่าข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องและตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC - Index of Item – Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.86 จำนวน 155 ข้อ ซึ่งถือว่าข้อคำถามที่กำหนดมีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ และนำผลมาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

1) **การหาความเที่ยง** โดยการนำแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดให้ค่าความเที่ยงไม่น้อยกว่า 0.75 ขึ้นไป จากการนำไปทดลองใช้ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงสูงกว่าเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2) **การจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์** ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขไปดำเนินการจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ คือ แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ (ดูภาคผนวก ข) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สถานภาพงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลาที่ท่านทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คำถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาทางวิชาชีพ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาทางวิชาชีพ และรูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้แก่ การประชุม/สัมมนา การฝึกอบรม การศึกษาดูงานทางวิชาชีพหรือที่เกี่ยวข้อง การหมุนเวียนงาน ระบบพี่เลี้ยง/การสอนงาน การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ การเป็นกรรมการ/คณะทำงาน/อนุกรรมการขององค์การ/สมาคมวิชาการ/ชมรมทางวิชาการ/ทางวิชาชีพ การศึกษาต่อ การเป็นวิทยากร การผลิตผลงานทางวิชาการ การจัดการความรู้ในองค์กร การเรียนรู้ออนไลน์ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารของสำนักวิทยบริการฯ ด้านส่วนบุคคล และด้านสถาบันที่จัด

ตอนที่ 4 ความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และเป็นคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ หัวข้อที่ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามเกี่ยวกับสถาบันที่ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.2.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาร่างแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นจากการปฐมนิเทศกรรมการที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสถานภาพของบรรณารักษ์ สภาพการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางวิชาชีพ และความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วดำเนินการจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ คือ แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ดูภาคผนวก ค) ประกอบด้วยข้อคำถามความเหมาะสมของประเด็นต่อไปนี้

1) *ความคิดเห็นในภาพรวม* ถึงความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2) *รูปแบบการพัฒนา* ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน/การฝึกอบรม/การประชุมสัมมนาทางวิชาการ/การศึกษาต่อ/การจัดการจัดการความรู้ในองค์กร/ระบบพี่เลี้ยง/การเรียนรู้ผ่านสื่อ

ออนไลน์/สื่อสังคมออนไลน์/การสัมมนาออนไลน์/การหุ้ยนงาน/การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาการ
วิชาชีพ/การเป็นวิทยากร/การผลิตผลงานวิชาการ/การเป็นกรรมการทางวิชาชีพ

3) หัวข้อการพัฒนา ประกอบด้วย การใช้ภาษาต่างประเทศ/การใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ/การจัดกิจกรรมการใช้สารสนเทศและการส่งเสริมการเรียนรู้/มาตรฐานการจัด
โครงสร้างสารสนเทศและการสืบค้น/การบริการสารสนเทศเชิงรุก/การค้นคืนสารสนเทศทางเว็บ/การ
ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์/การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน/
แอปพลิเคชันในการบริการ/การสื่อสารในงานสารสนเทศ

4) สถาบันที่จัด ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา/สมาคมวิชาชีพ/
หน่วยงานภาครัฐ/หน่วยงานภาคเอกชน

5) บทบาทผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย บทบาทของ
ผู้บริหาร/บทบาทของบรรณารักษ์/บทบาทของสมาคมและองค์กรวิชาชีพ

ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารห้องสมุด
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์ผู้สอนทางด้านบรรณารักษ์ อาจารย์ผู้สอนทางการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ และบรรณารักษ์ (ดูภาคผนวก ง) พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามบรรณารักษ์ และแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามบรรณารักษ์ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามพร้อมจดหมายนำของ
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พร้อมจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงบรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม
พร้อมขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2557 โดยขอรับแบบสอบถาม
คืนภายในวันที่ 11 เมษายน 2557 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 181 ชุด

ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับคืนทั้งทางโทรศัพท์และทาง
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2557 เมื่อครบ
กำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนในระยะที่ 2 จำนวน 44 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา
จำนวนทั้งสิ้น 225 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.10 และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ พร้อมทั้ง
คัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำมา
วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้นจำนวน 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.26

3.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพ จำนวน 10 คน
ทางไปรษณีย์พร้อมจดหมายนำของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557 และขอความอนุเคราะห์ส่งกลับคืนภายในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2557 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 6 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 ที่ยังไม่ได้รับคืนทั้งทางโทรศัพท์และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2558 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามกลับคืนเพิ่มเติมอีก 2 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 8 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบดังนี้

คำตอบมากที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5 คะแนน
คำตอบมาก	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4 คะแนน
คำตอบปานกลาง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3 คะแนน
คำตอบน้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2 คะแนน
คำตอบน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปตารางและแผนภูมิประกอบ

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาประมวลผลวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำเสนอตามประเด็นในรูปแบบความเรียงเชิงพรรณนา